

l. 1897. zadel mrtvoud. Voljno udan je prenašal svojo bolezen, dokler mu ni dne 13. februarja l. 1900 končala smrt tako trudoljubivega, požrtvovalnega in delavnega življenja. — Tako nam ga je narisal pisatelj v teh črticah; vmes pa vpletel jedrnate nauke. Lep opis — lepega življenja!

Ljubeče, prijateljsko-čuteče srce je narekavalo v pero g. kanoniku Andrej-u Kalanu besede, ki jih je zapisal v spomin pokojnemu blagemu kanoniku dr. Frančišku Lampetu. Ker je „Dom in Svet“ že popisal življenje svojega nepozabnega urednika, zato ni, da bi ga tukaj ponavljali. A Kalanov spis je pisan tako ljubko in nežno, tako poučno in bodrivno, da ga moramo priporočati vsem, ki so pokojnika pač poznali, a ga morda ne tako spoznali, kakor ga morejo iz teh drobnih črtic.

da ji ni nesrečni potres l. 1895. razdejal hiše. Morala je podreti staro in sezidati novo poslopje na dolg.

Ta zadnji akord je nekak otožen konec, s katerim končujejo „Drobtinice“. A vendar smo hvaležni „Katol. družbi“ za-nje, da nam je podala lepih drobtinic za l. 1900. Iz srca želimo, da bi ne bilo zadnjič... M. B.

Ruska antologija v slovenskih prevodih.
Zbral Ivan Vesel. V Gorici. Tisk. in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. 1901. 32°. Stran 464. Cena 3 K. — Pokojni dekan Ivan Vesel se je celo svoje življenje pridno bavil z ruskim slovtvom. Svojo prevajalno spretnost je bil pokazal posebno v „Psalmih“, kateri se odlikujejo po iz-

Ajdovec pri Žužemperku.

Pesnice, ki so uvrščene med spisi, se bodo gotovo prikupile bravcem „Drobtinic“. „Presladko ime Jezus“ in „Želje Jezusove v Presvetem“ dr. J. M. Kržišnika naj vzbujajo ljubezen in zaupanje v Njega, ki je mogočen in sveto Njegovo ime. Lirične pesmi g. Andr. Kalana prijetno blažé duha in kažejo, da jih je v verze izlilo trezno misleče, a čuteče srce izkušenega moža, ki si je v težavni borbi javnega življenja ohranil ljubezen do vzvišenih idealov.

H koncu podaja urednik nekaj črtic o „Kato-liškem domu“, ki je po potresni nesreči prišel v obupan položaj. „Katol. družba“ je l. 1894. kupila nekdanjo Gallenbergovo hišo na Turjaškem trgu za 26.000 glđ. Odpovedalo se ji je bilo stanovanje na Starem trgu, in morala si je iskati novega doma. Lepo bi se bila udomačila v novi hiši,

redni čistosti jezika in dikcije. Zdaj, po njegovi mrtvi, pa je izšel plod njegovega dolgoletnega prevajanja iz ruske književnosti. Kar je bil on obširno zasnoval, je dovršil in izpopolnil A. Aškerc. Tu imamo v obliki „Cvetnika“ pred seboj celo rusko pesniško literaturo v vezani besedi, seveda zastopano po najznačilnejših proizvodih. Od resnega, vzvišenega Deržavina, ki je proti koncu osemnajstega stoletja retorično peval svoje ode, do mlade koketke Lohvické, vidimo tu v kronološkem razvoju pred seboj napredovanje in nazadovanje ruskega pesniškega duha. Triinšedemdeset pesnikov — drug za drugim — se nam predstavljajo, da nam pokaže kak značilen plod svoje muze.

Marsikateri je zastopan seveda samo po eni pesmi, le zato, da ga ne manjka. Bogatejši so pa

zastopani: Didaktični basnik Krylov, največja pesnika ruska Puškin in Lermontov, pre-mišljujoči pevec narave Tjutčev, narodni slavec Koljcov, demokratični nihilist Nekrasov, satirik Žemčužnikov, nežni lirik Nadson, svobodomiselní jud Minskij, plodoviti Fofanov, prijatelj orientalskih motivov Vjeličko in dekadent Baljmont. G. Aškerc je dodal posameznim pesnikom življenjepisne črtice; tu so kratko omenjeni vsi, razen Jakuboviča, Filimonova in pesnice Osten-Saken. Starih pesnikov je največ prevél Vesel, mlajših pa Aškerc. Drugi prevajalci so: Levstik, Kette, S. Gregorčič, dr. Mencinger, A. Medved, Jos. Kržišnik, Radivoj Peterlin, Ivan Prijatelj, Rodoljub Ledinski, Vida in Aleksandrov. Pesmi so seveda različnega duha in različne vrednosti, kakor tudi prevodi.

Vendar moramo reči, da je jezik izredno uglajen, in vsej razporedbi se pozna pridna in trudoljubiva roka.

Le nekaj opazk! Orodnik na -oj se pač podá sem ter tje v pesmi, a da bi se udomačil v prozi, na to ni misliti. Nedoslednost v pisavi ruskih imen je pač umljiva, ker je zaradi nefonetične pisave res težko transkribirati ruske besede; a bilo bi dobro, ako bi nam bil g. urednik ravno v tej „Antologiji“ podal kako stalno pravilo. Nekateri izrazi so nekoliko prisiljeni; tako n. pr. še nismo vedeli, da mora balada biti „sežeta“ (str. 442). Težave so delali uredniku svojivni zaimki pri imenih na -ov. Ta imena so že sama na sebi svojivna: *Lermontov* je potomec *Leirmont-ov*. Zato je urednik rabil obliko „*Lermontovljev*.“ Naj ostane torej pri tem, dokler nam ne nasvetuje kdo kaj boljšega! — Knjižica je dober pripomoček za spoznavanje ruskega slovstva. E. L.

Slovanski življi v nemškem besednem zakladu. Sestavil Ivan Koštiál. Str. 32. — Ta temeljiti spis, ki je važen tako z jezikoslovnega kot s kulturnozgodovinskega stališča, je objavil g. Koštiál v „Izvestju c. kr. druge državne gimnazije v Ljubljani o šolskem letu 1900/01.“ Po kratkem uvodu, v katerem se ozre kratko na slovanske življe v rumunščini, madjarščini, v ciganskih narečjih, v škipetarščini in novi grščini, našteva slovanske življe v nemščini. V „specialni del“ je g. pisatelj sprejel vse slovanske besede, ki so znane vsem Nemcem, dalje besede, ki so skupne sudetskimi in planinskimi Nemcem, in besede, ki jih rabijo ali vsi sudetski ali vsi planinski Nemci. Osemindeset nemških besed je nabral po tem pravilu, in končno izvaja iz razprave sledeči sklep: „Izposojenke, katere ima nemščina iz slovanskih jezikov, nam dovoljujejo sklepati, da so se Nemci učili pri Slovanih: 1. v rudarstvu in solnarstvu; to nam dokazujejo izrazi: glauch, kутten,

Kux, Graupe, Petsche, Rabisch, Schmant, Tscherber; 2. v kožuharstvu in usnjarstvu; v dokaz so nam besede: Baranken, Juchten, srgn. kürsen, Kürschner, Nörz-Nurz-Nork, Wildschur, Zobel; 3. v vozatajstvu; to nam pričajo izposojenke: Peitsche, Kummet; Kutsche, Kalesche, Droschke; sem lahko štejeemo tudi Tschinakel; 4. v poljedelstvu in gospodarstvu, kakor vidimo iz izrazov: Pflug, Robot; Jauche = gnojnica, Schmetten, Quark, Primsen (Brimsen), Lebhonig, Graupen = oluščena pšenična zrna; zeideln, Zeidler; Powidel; Schligawitz; Merling in Startin (žitna in vinska mera); 5. v kuharski umetnosti: Wuchtel ali Buchte, Dolken, Liwanzen, Pogatsche, Kolatsche, Potizze, Leb-kuchen in-zelt, Kasch; Jause; v starem jeziku tudi Jauche (juche) = juha (zdaj pa = gnojnica); 6. tudi za hiše in njih posamezne dele imajo Nemci slovanskih imen: Kretscham; Kaluppe, Keische; Dornitz, Pablatschen; 7. različno orožje so Nemci prevzeli od Slovanov; prim. Haubitze, Pallasch; Säbel (?), Dolch (?). Tudi Tornister spada nekoliko sem; 8. tudi z mnogimi živalmi so se Nemci seznanili po Slovanih (zlasti severnih): Elen, Nörz, Bilch; Karausche, Peisker, Sterlet; Stieglitz, Zeisig, Niggawitz, Reb-huhn; Vampir; Mammut; nejasno pa je, zakaj imajo za koštruna slovansko ime (Schöps) poleg nemškega (Hammel); 9. istotako z rastlinami: Kren, Gurke; Maschanzger, Nagawitz; Preiselbeere, Zeidelbast (Seidelbast), Hetschepetsch, Dornlein; Paprika (?); „hojken“ pa malo dokaže, ker so Nemci vže od nekdanj poznali jelko ali h(v)ojo; 10. od Slovanov so dobili tudi razno kaznovalno orodje: Knute, Karbatsche, Peitsche, Kantschu; 11. razni stanovi in razne vrste ljudi imajo slovanska imena: Gespan, Dolmetsch, Kretschmar, Kürschner; Halunke, Strizzi, Wäben; 12. glagoli in prislovi: matschkern, powidalen; pomale in pomade (iz tega tudi pridevniki), pritsch (iz tega tudi pridevnik pritscht); 13. sledečih besed, ki so slovanskega izvira, nisem znal uvrstiti v nobeden predal: Grenze, Steppe, Grippe, Petschaft, Patsche, Kranz (?), Vampir v pomenu „pošast, ki sesa ljudem kri“; Jaug, Graupe v pomenu sodra, babje pšeno. Vse to nam kaže, da so se učili tudi Nemci pri Slovanih, kakor obratno.“ Seveda je pri posameznih besedah mnogokrat težko dokazati, odkod izvirajo; izpeljave g. Koštiála se nam pa zdé večinoma srečne in verjetne. E. L.

Vinogradniki! Čuvajte vinsko trto! Kratko navodilo, kako uspešno zatiravati najnavadnejše trtne škodljivce. Spisal Anton Kosi, učitelj in vinogradnik v Središču. V Mariboru, 1901. Založil pisatelj. Natisnila tiskarna sv. Cirila. Str. 66. Cena 50 h. — S tem naslovom je izdal gospod pisatelj, ki je učitelj in posestnik, knjižico, ki je oprta na teoretične spise in na praktične izkušnje.